[2023] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ

ਬਨਾਮ

ਡਾ. ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਪਾਣੀਗ੍ਰਹੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2023 ਦਾ 1384-85)

23 ਫਰਵਰੀ, 2023

[ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014-ਧਾਰਾ.20(1), 25, 28-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਅਨੁਸਾਰ.20(1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ - ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ: ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ.20(1) ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।) ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 'ਕੋਈ ਵੀ ਏਜੰਸੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ.25 ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰਿਨਟੇਨਡੈਂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਚੌਕਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਨਾਲ ਹੀ, ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ.28 ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ 28 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਟਕ, ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਾਰਾ.20(1)-ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ: ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਪੱਖਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਦਾਗੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਸਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਨਿਰੋਧਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ - ਨਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੀ

ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਯੁਕਤ ਦਫ਼ਤਰ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਪਾਣੀਗ੍ਰਹੀ

ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਢਲੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਮੋਸ਼ਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ 2014, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਪਾਰਸ 25, 26, 27][572-ਐਫ ਐਚ; 573-ਬੀ-ਸੀ]

1.2 ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਵੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੀ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 'ਕੋਈ ਵੀ ਏਜੰਸੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਅਧਿਆਇ VIII ਦੇ ਧਾਰਾ 25 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰਿਨਟੇਂਡੈਂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਚੌਕਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ। . ਪਾਰਸ 28, 29][573 ਡੀ ਈ]

1.3 ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ

ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ, ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਵਿਜੀਲੈਂਸ, ਕਟਕ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਅਤੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 30][573-ਐਫ ਐਚ 574-ਏ]

1.4 ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਪੈਰਾ 33|574-ਡੀ-ਐਫ]

1.5 ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਪੱਖਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਦਾਗੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਸਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਨਿਰੋਧਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਰੀਖਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਖਬਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਵਧੀਕ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ। ਤਤਕਾਲੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ/ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰੀਵਿਊ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 35, 37, 42 ਅਤੇ 43] [575- ਸੀ; 578-ਡੀ-ਐਫ; 581-ਬੀ-ਡੀ]

ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 1985 (4) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 417: [1985] 1 ਸਪ੍ਲ..ਐਸ ਸੀ ਆਰ 657; ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਬ੍ਰਾਂਚ) 2020 (10) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 120: [2020] 9 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 245- ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2010 (12) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 599: [2010] 10 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 905; ਐਮ.ਐਸ. ਕਾਜ਼ੀ ਬਨਾਮ ਮੁਸਲਿਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 2016 (9) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 263: [2016] 4 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 80 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਏ.ਕੇ. ਕ੍ਰੈਪਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 1969 (2) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 262: [1970] 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 457 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1970] 1 ਐਸਸੀਆਰ 457	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 35
[1985] 1 ਸਪਲ. ਐਸ ਸੀ ਆਰ 657	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 36
[2020] 9 ਐਸਸੀਆਰ 245	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 37
[2010] 10 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 905	ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 38
[2016] 4 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 80	ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 38

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1384- 1385 2023।

2021 ਦੇ ਡਬਲਯੂ ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 3488 ਵਿੱਚ ਕਟਕ ਵਿਖੇ ਉੜੀਸਾ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 03.02.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਤੇ 2021 ਦੇ ਆਰ ਵੀ ਡਬਲਯੂ ਪੀ ਈ ਟੀ ਨੰਬਰ 45 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 05.04.2021 ਤੋਂ

ਰਵਿੰਦਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰਜੁਨ ਗਰਗ, ਆਕਾਸ਼ ਨੰਦੋਲੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਗੁਨ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਨਿਆ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਸਿੰਘ, ਐਡਵ.

ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਪੀਤਾਂਬਰ ਅਚਾਰੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਪੂਰਵ ਕਰੋਲ, ਲਕਸ਼ੈ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿੱਠੂ ਜੈਨ, ਸ਼ਿਬਾਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਰਸਤੋਗੀ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਟਕ ਵਿਖੇ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸੈੱਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ ਤੋਂ 9 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅਧਿਨਿਯਮ 2014" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ। ਯੂਨਿਟ, ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। 1 ਜੋ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਵਿਜੀਲੈਂਸ, ਕਟਕ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀ ਕਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਦੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ, 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. ਮੈਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਹਾਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ, ਤਤਕਾਲੀ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸੈੱਲ ਯੂਨਿਟ, ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ, ਨੇ ਮਿਤੀ 9 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਓਡੀਸ਼ਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ। ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉੜੀਸਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਓਡੀਸ਼ਾ, ਕਟਕ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਧਾਰਾ 20(2) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਨਾਲ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ।

5. ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2020 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1 ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. ਮੈਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ। ਭਾਵੇਂ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਉਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ. , 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਂਪਣਾ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ 11 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, 2020 ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੇ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੇ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 20(2) ਅਤੇ 20(3) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ।

6. ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2021 ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ।

8. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 20(1) ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਏ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੇ VIII, ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਜ ਚੌਕਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ

ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਿਤ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਕਿ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

9. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। , ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੇ ਧਾਰਾ 20(2) ਅਤੇ 20(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਅਧਿਆਇ VII ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਇਨਬਿਲਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ। ਅਧਿਆਇ VIII ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

10. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 11 ਦਸੰਬਰ 2020 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

11. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸੈੱਲ, ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 9 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਕਟਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ, ਓਡੀਸ਼ਾ, ਕਟਕ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਓਡੀਸ਼ਾ ਨੂੰ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਦ ਵਿਖੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਯੁਕਤ ਦਫ਼ਤਰ ਬਨਾਮ ਡਾ.ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਪਾਣਿਗਰਾਹੀ [ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ, ਜੇ.]

ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ, ਜੋ ਪੌੜੀ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 9 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੇ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਹੈ।

12. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਲੰਘਣਾ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

13. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2021 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸਟੇਅ ਦੇ ਅੱਗੇ, ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਕੇ. ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਨਾਇਕ ਨੇ 28 ਮਈ, 2021 ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 20(3)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 27 ਸਤੰਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੇ 7 ਜੂਨ, 2022 ਨੂੰ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ 24 ਜੂਨ, 2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। 2022 ਦੇ ।ਏਨੰਬਰ 89629 ਦੇ ਨਾਲ।

14. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

15. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦਾ।

16. ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਨੂੰ ਓਡੀਸ਼ਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 16 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ। ਇਹ ਅਧਿਨਿਯਮ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਓਡੀਸ਼ਾ ਰਾਜ ਦੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਅਤੇ ਓਡੀਸ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

17. ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੇ ਧਾਰਾ 2(1) ਅਤੇ 2(ਏਨ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 2(ਡੀ), ਅਤੇ 'ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟ' ਸ਼ਬਦ 'ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ' ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"2. (1) ਇਸ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, -
(ਡੀ) "ਸ਼ਿਕਾਇਤ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਅਧਿਨਿਯਮ 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ;
(1) "ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ;
(ਐਨ) "ਜਨ ਸੇਵਕ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਆਰਮੀ ਅਧਿਨਿਯਮ 1950, ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਧਿਨਿਯਮ 1950, ਨੇਵੀ ਅਧਿਨਿਯਮ 1957 ਅਤੇ ਕੋਸਟ ਗਾਰਡ ਅਧਿਨਿਯਮ 1978 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;
18. ਅਧਿਆਇ VII ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ-
"20. (1) ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(ਏ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਦੇ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਾ 16 ਅਧੀਨ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕੋਈ ਏਜੰਸੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੰਗੇਗੀ। ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

(3) ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹਰ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ।

(2) ਇਨਕੁਆਰੀ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰੋ, ਅਰਥਾਤ

(ਏ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ (ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਸਮੇਤ),

(ਬੀ) ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ;
(ਸੀ) ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 46 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ।
(4) ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਲਾਭ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜ ਮੀਮੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦਾ.
(5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ।

(6) ਜੇਕਰ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
(7) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਸਮੇਤ) ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗੀ।
(8) ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਸਮੇਤ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ:
(ਏ) ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ;

(ਬੀ) ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ।

(9) ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਏਜੰਸੀ)।

19. ਧਾਰਾ 20 ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਇੱਕ ਇਨਬਿਲਟ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਦਾ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕੋਈ ਏਜੰਸੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ, ਇਸਦੀ ਤਸੱਲੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੀ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

.

20. ਉਪ-ਧਾਰਾ (2), (3) ਅਤੇ (4) ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ) ਜਾਂ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਅਤੇ (9) ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

21. ਅਧਿਆਇ VIII ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।

22. ਧਾਰਾ 27 ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੇ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਕੋਲ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਦਾ ਅਰਥ।

23. ਧਾਰਾ 28 ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
24. ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਓਡੀਸ਼ਾ ਰਾਜ ਦੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ।

25. ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ, ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸੈੱਲ ਯੂਨਿਟ, ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇੱਕ ਮੁਖਬਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 (ਵਿਧਾਇਕ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਚੋਣ ਖੇਤਰ) ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਕਟਕ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਮੈਂ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਮੋਸ਼ਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ।

26. ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਸੱਚਮੁੱਚ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਰੀਖਿਆ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ, ਅਰਥਾਤ, ਹਨ (i) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ (ii) ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਆਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ)। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

27. ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨੰ.1 ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।
28. ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। , ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ।

29. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 'ਕੋਈ ਵੀ ਏਜੰਸੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਅਧਿਆਇ VIII ਦੇ ਧਾਰਾ 25 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡੈਂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਚੌਕਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ.

30. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਵਿਜੀਲੈਂਸ, ਕਟਕ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਜੋ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਸੀ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1.

31. ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਧਿਨਿਯਮ 2014। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਟੇਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 20(3)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵੱਲੋਂ 7 ਜੂਨ, 2022 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ।

33. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਤੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਲਈ ਮੰਨਣਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ।

34. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਚੌਕਸੀ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਵਧੀਕ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਕੇ. ਨਾਇਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 28 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਸੀ ਮਈ, 2021 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਯੁਕਤ ਦਫ਼ਤਰ ਬਨਾਮ ਡਾ.ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਪਾਣਿਗਰਾਹੀ [ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ, ਜੇ.]

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸੈੱਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੁਖਬਰ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗਲਤ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

35. ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਪੱਖਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਦਾਗੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਸਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਨਿਰੋਧਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਰੀਖਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਵਿੱਚ ਏ.ਕੇ. ਕ੍ਰੈਪਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ', ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"15. ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨਕੀਸ਼ਬੰਦ ਨੂੰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸ ਲਈ ਚੁਣਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਨਕੀਸ਼ਬੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਬਣਾਉਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਨੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਸੂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ

1. 1969 (2) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 262

ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀ ਵਿਚ ਟਕਰਾਅ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਫ਼ੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਚਰਣ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਕੀਸ਼ਬੰਦ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

36. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"16. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ "ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੱਜ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਅਸਲ ਜੀਵਿਕਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੇਣਾ ਇਕੱਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ

2.1985 (4) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 417

ਓਡੀਸ਼ਾ ਲੋਕਯੁਕਤ ਦਫ਼ਤਰ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਪਾਣਿਗਰਾਹੀ [ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ, ਜੇ.]

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਖ਼ਤ ਮਾਪਦੰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਆਧਾਰ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਏ.ਕੇ. ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰੈਪਾਕ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [(1969) 2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 262]। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੋਇਆ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਨਕੀਸ਼ਬੰਦ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਆਫ਼ ਫਾਰੈਸਟ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਜੋ ਜੰਮੂ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਸ਼ਮੀਰ। ਨਕੀਸ਼ਬੰਦ ਜੋ ਕਿ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਸੇਵਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਚੋਣ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਚੋਣ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਕੀਸ਼ਬੰਦ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਹੇਗੜੇ, ਜੇ. ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਕੀਸ਼ਬੰਦ ਨੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ:

"ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਦਾ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੈ

ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ... ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਚਰਣ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮਲਕੀਅਤ ਹਿੱਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਦੋਸਤੀ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧ। ਜਿੱਥੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਿੰਨੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ।"
(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

37. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ) ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਵਧੀਕ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਕੇ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾਇਕ, ਜਿਸ ਨੇ 28 ਮਈ, 2021 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਸੀ, ਤਤਕਾਲ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ) ਬ੍ਰਾਂਚ ਆਫ ਦਿੱਲੀ) ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰਕਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਵਾਲਾ:

"13. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

13.1 (1) ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ [(1976) 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 15], ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ [(1996) 11 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 709] ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜੰਗਮ [(2010) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ

3. 2020 (10) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 120

15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 369] ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ਕਾਰ ਇੱਕੋ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹੇ। . ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਆਮ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

13.2. (II) ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਖੁਦ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਇਸ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ਕਾਰ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(2018) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 627] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

38. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

39. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਸ. ਕਾਜ਼ੀ ਬਨਾਮ ਮੁਸਲਿਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 'ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦਾਖਿਅਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ

4 .2010 (12) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 599

5. 2016 (9) ਐਸ ਸੀ ਸੀ 263

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਟਿਕਾਣਾ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136

40. ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਵੂਮੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸੀ. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਭਾਵ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ।

41. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੀ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 41 ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ.ਐਸ. ਕਾਜ਼ੀ (ਸੁਪਰਾ) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਈ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਝਗੜਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਭਾਵ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਤਰਾਜ਼ ਟਿਕਾਊ ਸੀ, ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਦੁਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਏਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਸੂਚੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

42. ਦੋਨੋਂ ਨਿਰਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਦੂਰੋਂ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 11 ਦਸੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। , ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ/ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

43. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ 3 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2021 ਦੇ ਰੀਵਿਊ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

44. ਲੰਬਿਤ ਦਰਖਾਸਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

(ਰੂਪਾਂਸ਼ੀ ਵਿਰੰਗ, ਐਲ ਸੀ ਆਰ ਏ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler